

MODUŁ 4

PROMOWANIE

ODPOWIEDZIALNYCH ZACHOWAŃ

ONLINE I SPOŁECZNO-

EMOCJONALNEGO UCZENIA SIĘ

erasmediah.eu

**Co-funded by
the European Union**

Lekcja 4.1

Zrozumienie etyki online i etykiety mediów społecznościowych

ERASMEDIAH

Educational Reinforcement Against
the Social Media Hyperconnectivity

**Co-funded by
the European Union**

Lekcja 4.1

Cele:

- Pomoc młodym ludziom w zrozumieniu znaczenia etycznego zachowania w przestrzeni online.
- Promowanie świadomości cyfrowych praw, obowiązków i konsekwencji działań online.
- Zachęcanie do szacunku, empatii i inkluzywności w komunikacji cyfrowej.
- Wskazówki dotyczące poruszania się po dylematach etycznych w środowiskach cyfrowych.

Kluczowe przesłanie:

- Etyczne zachowanie w sieci buduje zaufanie, szacunek i bezpieczeństwo w społecznościach cyfrowych.
- Działania online mają konsekwencje w świecie rzeczywistym - zawsze bierz pod uwagę ich wpływ na siebie i innych.
- Etyczne postępowanie obejmuje poszanowanie i ochronę prywatności oraz odpowiedzialność za wybory dokonywane w sieci.
- Każdy ma swój udział w tworzeniu pozytywnego środowiska cyfrowego poprzez empatię, odpowiedzialność i świadome podejmowanie decyzji.

RODZAJ LEKCJI:

Przegląd lekcji

Dzisiaj zbadamy koncepcję etycznego zachowania w środowiskach cyfrowych i jej znaczenie dla budowania bezpiecznej, pełnej szacunku i odpowiedzialnej społeczności online. Wspólnie omówimy, co oznacza etyczne działanie w przestrzeni cyfrowej, rozważymy wpływ naszych działań online i zastanowimy się, w jaki sposób możemy podejmować odpowiedzialne decyzje, angażując się w środowiska cyfrowe.

Warsztaty podzielone są na 4 etapy:

- 1:** Wprowadzenie do etyki online i pierwsze komentarze - (5 min)
- 2:** Zrozumienie etyki cyfrowej - (15 min)
- 3:** Aktywność grupowa: Dylematy etyczne - (15 min)
- 4:** Refleksja i kluczowe wnioski - (5 min)

Krok 1

Wprowadzenie do etyki online i pierwsze komentarze

Zacznijmy od krótkiego filmu, który wprowadza temat, z którym często się spotykamy, ale o którym nie zawsze myślimy: etyczne zachowanie w środowisku cyfrowym. Każdego dnia wchodzimy w interakcje z innymi online, dzieląc się treściami, wyrażając opinie lub reagując na to, co widzimy. Ale czy kiedykolwiek zastanawialiśmy się, czy nasze działania online są etyczne i pełne szacunku?

Ten film pokazuje, co oznacza etyka cyfrowa, dlaczego jest ważna i jaki wpływ mają zarówno pozytywne, jak i negatywne zachowania online. Podczas oglądania zachęcam do zastanowienia się nad tym, jak te pojęcia odnoszą się do twoich własnych doświadczeń.

Obejrzymy film i zobaczymy, czy coś rezonuje z tobą lub cię zaskakuje. Po zakończeniu omówimy twoje przemyślenia i wszelkie dylematy etyczne, z którymi mogłeś się spotkać w internecie.

Krok 1

Jak rozpoznać nieetyczne zachowanie

Obejrzymy film:

- Czy po obejrzeniu filmu coś cię zaskoczyło?
- Zastanów się nad przykładami etycznych i nieetycznych zachowań online.
- Czy kiedykolwiek spotkałeś się z podobnymi sytuacjami lub zastanawiałeś się, czy coś jest właściwe?
- Chętnie wysłucham twoich przemyśleń - co cię zaskoczyło i czy doświadczyłeś jakichś dylematów etycznych w sieci?

Czy wiesz, że nasze zachowanie w środowisku cyfrowym może kształtować sposób, w jaki postrzegają nas inni, a nawet wpływać na całą społeczność internetową?

Krok 1

Wprowadzenie do etyki online i pierwsze komentarze

Na przykład udostępnianie treści opartych na szacunku i przemyślane zaangażowanie może budować zaufanie i pozytywne relacje, podczas gdy nieetyczne zachowanie, takie jak rozpowszechnianie szkodliwych komentarzy lub naruszanie prywatności, może mieć poważne konsekwencje.

Sposób, w jaki działamy online, nie tylko wpływa na naszą własną cyfrową reputację, ale także na innych. Nieetyczne działania mogą prowadzić do nieporozumień, szkodzić relacjom, a nawet powodować konflikty między jednostkami lub grupami. Rozumiejąc znaczenie etycznego zachowania, możemy przyczynić się do stworzenia bezpieczniejszego, pełnego szacunku i integracyjnego środowiska cyfrowego dla wszystkich.

Krok 2

Zrozumienie etyki cyfrowej

Scenariusz 1: Uczeń udostępnia w internecie osobiste zdjęcie kolegi z klasy bez jego zgody, co powoduje, że kolega czuje się zakłopotany i zdenerwowany. *Czy jest to etyczne? Dlaczego lub dlaczego nie?*

Scenariusz 2: Popularny influencer promuje produkt online, ale nie ujawnia, że otrzymał za to wynagrodzenie. Obserwujący wierzą, że poparcie jest autentyczne. *Czy jest to etyczne? Co można było zrobić inaczej?*

Scenariusz 3: Grupa znajomych tworzy fałszywe konto w mediach społecznościowych podszywając się pod kogoś, kogo nie lubią i udostępniając szkodliwe treści. *Czy jest to etyczne? Jakie są konsekwencje takiego zachowania?*

Scenariusz 4: Firma zajmująca się grami wykorzystuje prywatne dane graczy, takie jak lokalizacja i aktywność w grze, do wysyłania ukierunkowanych reklam bez informowania ich o tym. *Czy jest to etyczne? W jaki sposób firmy mogą szanować prywatność użytkowników?*

Krok 2

Zrozumienie etyki cyfrowej

Scenariusz 5: Uczeń pobiera i przesyła esej znaleziony w Internecie jako własną pracę w ramach zadania klasowego. **Czy jest to etyczne? Jak wpływa to na uczciwość akademicką?**

Scenariusz 6: Platforma mediów społecznościowych wykorzystuje algorytmy do promowania sensacyjnych lub negatywnych treści w celu zwiększenia zaangażowania użytkowników. **Czy jest to etyczne? Jak wpływa to na doświadczenie online?**

Scenariusz 7: Uczestnik forum internetowego anonimowo rozpowszechnia fałszywe informacje o firmie, powodując zamieszanie i szkody dla firmy. **Czy jest to etyczne? W jaki sposób dezinformacja może zaszkodzić jednostkom lub społecznościom?**

Scenariusz 8: Nastolatek widzi, że ktoś jest nękany na czacie grupowym, ale postanawia nie interweniować ani nie zgłaszać tego faktu. **Czy jest to etyczne? Jakie obowiązki mają osoby postronne w internecie?**

Krok 2

Zrozumienie etyki cyfrowej

Ocena zachowań online: Etyczne czy nie?

Co sądzisz o scenariuszach, które napotykamy w sieci? Czy kiedykolwiek widziałeś działania, które sprawiły, że zatrzymałeś się i zastanawiałeś: „Czy to jest właściwe?”. Niezależnie od tego, czy chodzi o udostępnianie prywatnych informacji bez pozwolenia, publikowanie krzywdzących komentarzy czy promowanie wprowadzających w błąd treści, takie zachowania rodzą ważne pytania etyczne.

W tym kroku będziesz pracować w grupie, aby przeanalizować różne cyfrowe scenariusze. Przedyskutujcie, czy dane działania są etyczne czy nieetyczne i wyjaśnijcie dlaczego. Zastanówcie się dokładnie nad ich potencjalnym wpływem na jednostki, społeczności, a nawet szersze środowisko cyfrowe.

Zadaj sobie następujące pytania:

- **Czy dane działanie respektuje prawa i prywatność innych osób?**
- **Kogo może to dotyczyć i w jaki sposób**
- **Jaki byłby bardziej etyczny wybór w tej sytuacji?**

Krok 2

Zrozumienie etyki cyfrowej

Ocena zachowań online: Etyczne czy nie?

Po zapoznaniu się z rzeczywistymi scenariuszami cyfrowymi w grupach, podzielisz się swoimi przemyśleniami na temat tego, czy działania były etyczne, czy nie. Na przykład, możesz powiedzieć: „Uznaliśmy, że udostępnienie czyjegoś prywatnego zdjęcia bez pozwolenia było nieetyczne, ponieważ naruszało prywatność tej osoby i mogło wyrządzić jej krzywdę”.

Zidentyfikujmy kilka kluczowych **„czerwonych flag”** nieetycznego zachowania: działania, które nie szanują prywatności innych, rozpowszechniają dezinformację lub wyrządzają krzywdę. Zastanówmy się, jaki wpływ mają te wybory na poszczególne osoby i szerszą społeczność cyfrową. Dzięki wspólnej refleksji możemy lepiej zrozumieć, co oznacza odpowiedzialne i etyczne działanie w sieci.

Krok 3

Dylematy etyczne

INSTRUKCJE DOTYCZĄCE AKTYWNOŚCI GRUPOWEJ

W tym ćwiczeniu uczestnicy będą pracować w małych grupach, aby przeanalizować rzeczywiste dylematy etyczne związane ze środowiskami cyfrowymi. Każda grupa omówi scenariusze, zidentyfikuje wyzwania etyczne i zaproponuje odpowiednie rozwiązania.

1.Podział na grupy: Podziel uczestników na małe grupy składające się z 3-5 osób.

2.Przydziel scenariusze: Każda grupa otrzymuje kartę scenariusza opisującą cyfrowy dylemat etyczny.

3.Dyskusja: Grupy spędzą 5-7 minut omawiając następujące pytania:

- Czy to działanie jest etyczne czy nieetyczne? Dlaczego?
- Kogo może to dotyczyć i w jaki sposób?
- Jaki byłby najbardziej etyczny sposób postępowania w tej sytuacji?

4.Dzielenie się i refleksja: Każda grupa krótko przedstawi klasie swój scenariusz i rozwiązania.

Czas trwania: 15 minut

Krok 3

Dylematy etyczne

Co byś zrobił? Odkrywanie etyki cyfrowej

Teraz, gdy omówiliśmy znaczenie etycznego zachowania w internecie, zastosujmy to, czego się nauczyliśmy, w rzeczywistych scenariuszach. Wspólnie w grupach ocenicie serię dylematów etycznych związanych ze środowiskami cyfrowymi.

Dylematy te będą wyzwaniem do krytycznego myślenia o działaniach online i ich konsekwencjach. Przedyskutujcie każdą sytuację:

- Czy to działanie jest etyczne czy nieetyczne?
- Na kogo to wpływa i w jaki sposób?
- Jaka byłaby najbardziej etyczna reakcja w tej sytuacji?

Krok 3 Dylematy etyczne

Oceń i zdecyduj: Jaki jest właściwy wybór?

Zidentyfikuj dylemat: Te dylematy obejmują scenariusze, takie jak naruszenie prywatności, udostępnianie błędnych informacji lub angażowanie się w szkodliwe zachowania online.

Omów wpływ: Pracujcie razem jako grupa, aby odpowiedzieć na następujące pytania dotyczące każdego dylematu:

Co sprawia, że dane działanie jest etyczne lub nieetyczne?

Kogo to dotyczy i w jaki sposób?

Jaka byłaby najbardziej odpowiedzialna i etyczna reakcja?

Refleksja i dzielenie się: Pod koniec ćwiczenia każda grupa podzieli się swoją analizą i rozwiązaniami z klasą. Wspólnie zastanowimy się, w jaki sposób dokonywanie etycznych wyborów może stworzyć bezpieczniejsze i pełne szacunku przestrzenie cyfrowe dla wszystkich.

Etyczne czy nie? Analiza scenariuszy cyfrowych

INSTRUKCJE DOTYCZĄCE AKTYWNOŚCI

W tym ćwiczeniu uczestnicy będą pracować w małych grupach, aby przeanalizować rzeczywiste dylematy etyczne związane ze środowiskami cyfrowymi. Każda grupa omówi scenariusze, zidentyfikuje wyzwania etyczne i zaproponuje odpowiednie rozwiązania.

1.Podział na grupy: Podziel uczestników na małe grupy składające się z 3-5 osób.

2.Przydzielanie scenariuszy: Każda grupa otrzymuje kartę scenariusza opisującą cyfrowy dylemat etyczny.

3.Dyskusja: Grupy spędzą 5-7 minut omawiając następujące pytania:

- Czy to działanie jest etyczne czy nieetyczne? Dlaczego?
- Kogo może to dotyczyć i w jaki sposób?
- Jaki byłby najbardziej etyczny sposób postępowania w tej sytuacji?

4.Dzielenie się i refleksja: Każda grupa krótko przedstawi klasie swój scenariusz i rozwiązania.

LISTA SCENARIUSZY

Krok 3

Scenariusz 1: Udostępnianie bez zezwolenia

Znajdujesz w internecie zabawne zdjęcie swojego znajomego i decydujesz się udostępnić je w mediach społecznościowych bez pytania. Znajomy mówi później, że czuje się zażenowany i prosi o usunięcie zdjęcia. **Czy jest to etyczne? Co zrobiłbyś inaczej?**

Scenariusz 2: Anonimowe komentarze

Widzisz, jak ktoś anonimowo publikuje krzywdzący komentarz na forum internetowym, a inni użytkownicy odpowiadają podobnymi negatywnymi komentarzami. **Co powinieneś zrobić jako osoba postronna? Czy ignorowanie jest właściwym wyborem?**

Scenariusz 3: Korzystanie z czyjejś pracy

Kolega z klasy kopiuje dzieło artysty internetowego bez podania źródła i przesyła je jako część swojego szkolnego projektu. Czy jest to etyczne? **Dlaczego uznanie autorstwa ma znaczenie?**

Scenariusz 4: Dezinformacja

Znajomy udostępnia w Internecie artykuł zawierający fałszywe porady zdrowotne. Nie masz pewności, czy jest on prawdziwy, ale zauważasz, że szybko się rozprzestrzenia. **Jakie kroki możesz podjąć, aby to zweryfikować i poradzić sobie z tym?**

Scenariusz 5: Żarty online

Grupa uczniów tworzy fałszywe konto w mediach społecznościowych podszywając się pod nauczyciela i publikuje żarty, które szkodzą jego reputacji. **Jakie są konsekwencje takiego zachowania? Czy jest to etyczne?**

Scenariusz 6: Naruszenie prywatności

Aplikacja zbiera dane użytkowników bez informowania ich o tym i sprzedaje je reklamodawcom. Użytkownicy dowiadują się o tym później w wiadomościach. **Czy jest to etyczne? Jak firmy powinny traktować prywatność użytkowników?**

Jak nasze działania online wpływają na innych?

Jaką rolę odgrywamy w tworzeniu etycznego środowiska cyfrowego?

Jak możemy zachęcać nasze społeczności do odpowiedzialnego zachowania w sieci?

Podsumowując, poświęćmy chwilę na refleksję nad dzisiejszą sesją. Oto pytanie dla wszystkich:

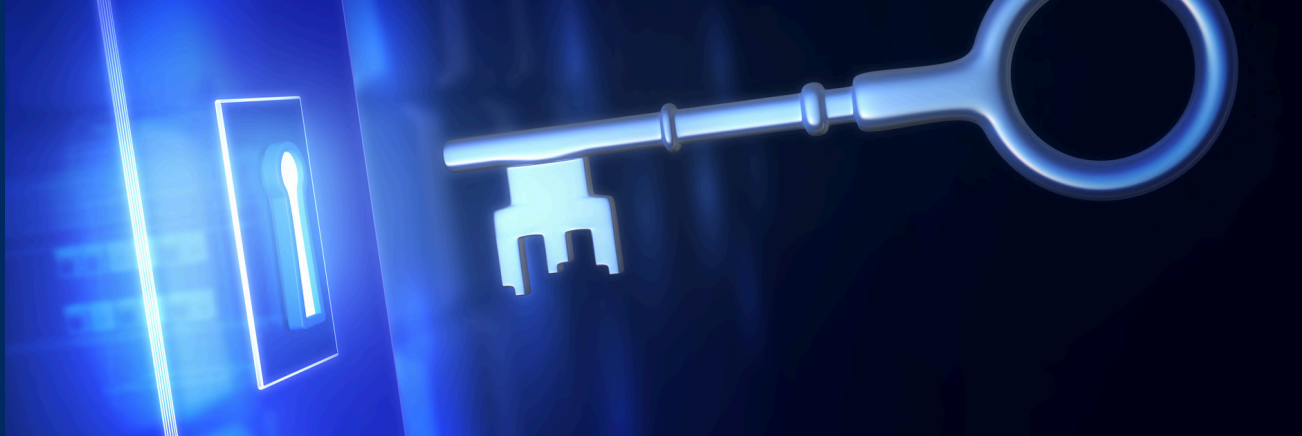
„Czy możesz sobie przypomnieć sytuację, w której widziałeś lub uczestniczyłeś w czymś online, co sprawiło, że zacząłeś wątpić, czy było to właściwe?”

Podnieś rękę, jeśli coś przychodzi ci na myśl.

Dla tych, którzy podnieśli ręce, w jaki sposób pomysły i umiejętności, o których dziś rozmawialiśmy, mogą zmienić twoje zachowanie online w przyszłości? Jakie jedno działanie podejmiesz, aby upewnić się, że twoje cyfrowe interakcje są etyczne i pełne szacunku?

Celem jest zatrzymanie się, refleksja i krytyczne myślenie o wyborach, których dokonujemy w przestrzeni cyfrowej. Nawet małe działania - takie jak poszanowanie prywatności, szerzenie życzliwości lub kwestionowanie naszych decyzji - pomagają stworzyć bardziej etyczną i pozytywną społeczność online.

Dziękujemy za dzisiejsze zaangażowanie!

Podsumowanie kluczowych wniosków

Pomyśl, zanim opublikujesz: Zatrzymaj się i zastanów się, jak twoje słowa, obrazy lub działania online mogą wpłynąć na innych. Działania cyfrowe mają konsekwencje w świecie rzeczywistym.

Szanuj prywatność: Nigdy nie udostępniaj danych osobowych, zdjęć ani treści dotyczących innych osób bez pozwolenia. Szanuj granice w przestrzeni cyfrowej.

Angażuj się pozytywnie: Wspieraj życzliwość i inkluzywność w swoich interakcjach. Unikaj szkodliwych zachowań, takich jak cyberprzemoc lub rozpowszechnianie negatywnych treści.

Praktykuj cyfrową uczciwość: Bądź prawdomówny w tym, co udostępniasz, unikaj dezinformacji i zawsze wyrażaj uznanie dla pracy innych.

Bądź odpowiedzialny: Pamiętaj, że etyczne zachowanie w sieci zaczyna się od ciebie. Dawaj dobry przykład, aby stworzyć pełną szacunku i odpowiedzialną społeczność online.

Instrukcje dla osób pracujących z młodzieżą, edukatorów i nauczycieli

Cel:

Ta lekcja ma na celu pomóc osobom pracującym z młodzieżą, edukatorom i nauczycielom w ułatwieniu dyskusji na temat etycznego zachowania w przestrzeni cyfrowej. Badając rzeczywiste dylematy i etyczne podejmowanie decyzji, uczestnicy lepiej zrozumieją, w jaki sposób ich działania online wpływają na nich samych i innych. Dzięki interaktywnym ćwiczeniom i refleksjom dowiedzą się, jak postępować odpowiedzialnie, promować szacunek i poruszać się po środowiskach cyfrowych z empatią i uczciwością.

Potrzebne materiały:

- Projektor i ekran
- Głośniki
- Laptop lub urządzenie do odtwarzania filmów
- Materiały informacyjne ze scenariuszami etycznymi i odpowiedziami do dyskusji
- Lista kontrolna dotycząca podejmowania decyzji etycznych
- Markery i flipcharty do zajęć grupowych
- Małe karty z rzeczywistymi dylematami etycznymi (do pracy w grupach)
- Karteczki samoprzylepne do burzy mózgów
- Dostęp do narzędzi online lub platform do sprawdzania faktów (opcjonalnie)

Krok 1: Wprowadzenie do etyki online i pierwsze komentarze (5 min)

Powitanie i wprowadzenie

Serdecznie powitaj uczestników i stwórz wspierające środowisko. Przedstaw cel sesji: zrozumienie znaczenia etycznego zachowania w przestrzeni cyfrowej i sposobu, w jaki promuje ono pełną szacunku i integracyjną społeczność online. Krótco nakreśl strukturę warsztatów i podkreśl rolę odpowiedzialności w naszych działaniach online.

Projekcja filmu

Sugerowany film: “Co to znaczy być etycznym online?”

(Krótki film przedstawiający przykłady pozytywnych i negatywnych zachowań online, koncentrujący się na szacunku, odpowiedzialności i empatii).

Alternatywne zasoby językowe (dostępne w 6 językach):

- **Włoski:** Etyka cyfrowa: Przewodnik dla młodzieży.
- **Grecki:** Etyczne postępowanie w społecznościach internetowych.
- **Turecki:** Centrum Bezpieczniejszego Internetu w Turcji.
- **Hiszpański:** Cyfrowa odpowiedzialność i szacunek - zasoby
- **Węgierski:** Węgierski program Bezpieczniejszy Internet.
- **Polski:** Zasoby NASK.

Krok 1: Wprowadzenie do etyki online i pierwsze komentarze (5 min)

Kluczowe punkty dyskusji

- Co to znaczy zachowywać się etycznie w internecie?
- Dlaczego ważne jest zachowanie szacunku i odpowiedzialności w przestrzeni cyfrowej?
- W jaki sposób nieetyczne zachowanie, takie jak szerzenie negatywnych opinii lub udostępnianie prywatnych informacji, może wpłynąć na jednostki i społeczeństwo?

Propozycja refleksji

„Pomyśl o sytuacji, w której widziałeś lub doświadczyłeś nieetycznego zachowania online. Jak się wtedy czułeś i co można było zrobić inaczej?”

Krok 2: Zrozumienie etyki cyfrowej (15 min)

Analiza zachowań online: Etyczne czy nieetyczne?

W tym ćwiczeniu uczniowie będą badać rzeczywiste scenariusze związane z etyką cyfrową. Celem jest pomoc uczestnikom w krytycznej ocenie działań online, omówieniu konsekwencji i zastanowieniu się nad sposobami odpowiedzialnego działania w przestrzeni cyfrowej.

Instrukcje dotyczące aktywności

Podział na grupy: Podziel uczestników na małe grupy składające się z 3-5 osób.

Przydzielenie scenariuszy: Zapewnij każdej grupie kartę scenariusza opisującą zachowanie online.

Analiza i dyskusja: Grupy poświęcą czas na analizę swoich scenariuszy i odpowiedzą na następujące pytania:

- Czy dane zachowanie jest etyczne czy nieetyczne? Dlaczego?
- Na kogo może wpłynąć to działanie i w jaki sposób?
- Jaki wybór byłby bardziej etyczny?

Dzielenie się spostrzeżeniami: Każda grupa podzieli się swoją analizą i refleksjami z klasą.

Kluczowe punkty dyskusji

- Dlaczego etyczne zachowanie jest niezbędne w przestrzeni cyfrowej?
- W jaki sposób działania takie jak udostępnianie prywatnych treści lub rozpowszechnianie dezinformacji wpływają na zaufanie i relacje online?
- Jakie kroki mogą podjąć poszczególne osoby w celu promowania etyki i odpowiedzialności cyfrowej?

Krok 2: Zrozumienie etyki cyfrowej (15 min)

Analiza scenariuszy

Podziel uczestników na małe grupy i daj każdej z nich jeden z poniższych scenariuszy. Poproś ich, aby ocenili, czy dana sytuacja jest etyczna czy nieetyczna i omówili swoje rozumowanie. Zachęć grupy do zastanowienia się nad kluczowymi kwestiami, takimi jak przejrzystość, uczciwość, prywatność i odpowiedzialność w przestrzeni cyfrowej.

Przykładowe scenariusze:

1. Udostępnianie osobistego zdjęcia bez pozwolenia

Wskazówki dotyczące oceny: Rozważ wpływ udostępniania prywatnych treści bez zgody. Czy narusza to osobiste granice lub prywatność?

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Udostępnianie prywatnych zdjęć bez zgody może wyrządzić krzywdę i naruszyć prywatność.

2. Influencer promuje produkt bez ujawnienia informacji

Wskazówki dotyczące oceny: Oceniaj przejrzystość i uczciwość w rekomendacjach. Obserwujący zasługują na to, by wiedzieć, kiedy treści są sponsorowane.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Brak ujawnienia wprowadza obserwujących w błąd. Influencerzy powinni wyraźnie informować o treściach sponsorowanych.

Krok 2: Zrozumienie etyki cyfrowej (15 min)

3. Tworzenie fałszywego konta w mediach społecznościowych

Wskazówki dotyczące oceny: Przeanalizuj intencje i wyrządzone szkody. Fałszywe konta mogą zaszkodzić reputacji i wywołać stres emocjonalny.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Tworzenie fałszywych kont w celu zaszkodzenia innym jest zwodnicze i może prowadzić do poważnych konsekwencji.

4. Wykorzystywanie prywatnych danych graczy bez informowania ich o tym

Wskazówki dotyczące oceny: Zastanów się nad prawami do prywatności użytkowników i przejrzystością danych. Użytkownicy powinni wiedzieć, w jaki sposób wykorzystywane są ich dane.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Wykorzystywanie prywatnych danych bez zgody narusza zaufanie i prywatność użytkowników.

5. Przesłanie pobranego eseju jako pracy własnej

Wskazówki dotyczące oceny: TPomyśl o uczciwości i rzetelności akademickiej. Przesyłanie nieoryginalnych prac może podważyć zaufanie do edukacji.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Plagiat szkodzi uczciwości akademickiej i tworzy nieuczciwą przewagę.

Krok 2: Aktywność grupowa - etyczne czy nieetyczne? (15 min)

6. Promowanie sensacyjnych treści dla zaangażowania

Wskazówki dotyczące oceny: Zbadaj rolę algorytmów w promowaniu szkodliwych treści. Negatywne treści mogą wpływać na emocje i opinie.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Promowanie szkodliwych treści dla zysku zagraża dobremu samopoczuciu i zaufaniu użytkowników.

7. Rozpowszechnianie fałszywych informacji anonimowo

Wskazówki dotyczące oceny: Oceń szkody spowodowane rozpowszechnianiem fałszywych informacji. Może to zaszkodzić firmom i wprowadzić w błąd społeczność.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Rozpowszechnianie fałszywych informacji może powodować zamieszanie, szkodzić firmom i wprowadzać innych w błąd.

8. Ignorowanie cyberprzemocy jako osoba postronna

Wskazówki dotyczące oceny: Omów obowiązki osób postronnych w przestrzeni online. Ignorowanie cyberprzemocy może utrwalić szkodę.

Uwagi dotyczące wiarygodności: Nieetyczne. Bycie świadkiem krzywdy bez podejmowania działań nie chroni innych i utrwała cyberprzemoc.

Dzielenie się i dyskusja: Niech każda grupa przedstawi swoją ocenę i uzasadnienie. Zakończ dyskusję na temat znaczenia etycznego zachowania, empatii i odpowiedzialności w przestrzeni cyfrowej.

Krok 3: Aktywność grupowa - Dylematy etyczne (15 min)

W tym ćwiczeniu uczestnicy będą badać rzeczywiste dylematy etyczne, aby rozwijać umiejętności krytycznego myślenia i odpowiedzialnego podejmowania decyzji online.

Instrukcje

1. Podziel uczestników na małe grupy i przydziel każdej z nich jeden scenariusz.

2. Przedyskutujcie

- Czy jest to etyczne czy nieetyczne? Dlaczego?
- Jakie są możliwe konsekwencje?
- Jak można było postąpić inaczej?

3. Każda grupa **podzieli się** swoimi wnioskami z klasą.

Scenariusze:

1. Udostępnianie bez pozwolenia

- Czy publikowanie czyjegoś zdjęcia bez pytania o zgodę jest zgodne z zasadami szacunku?

2. Anonimowe komentarze

- Co mogą zrobić osoby postronne, gdy zobaczą krzywdzące komentarze?

3. Korzystanie z czyjejś pracy

- Dlaczego uznanie autorstwa jest ważne dla twórców internetowych?

Krok 3: Dylematy etyczne (15 min)

4. Dezinformacja

- Jak sprawdzić, czy treść jest prawdziwa przed jej udostępnieniem?

5. Żarty online

- Jakie są konsekwencje tworzenia fałszywych kont lub szkodliwych żartów?

6. Naruszenie prywatności

- Jak firmy mogą zapewnić przejrzystość danych użytkowników?

Podsumowanie

Grupy dzielą się swoimi pomysłami i podkreślają znaczenie etycznego zachowania w sieci w celu stworzenia szanującej się społeczności cyfrowej.

Analiza etycznych scenariuszy

Podziel uczestników na małe grupy i przydziel każdej z nich jeden z poniższych scenariuszy. Poproś ich o przedyskutowanie, czy dana sytuacja jest etyczna czy nieetyczna i podzielenie się swoimi argumentami. Zachęć grupy do zastanowienia się nad podstawowymi zasadami, takimi jak zgoda, uczciwość, prywatność i odpowiedzialność w przestrzeni online.

Krok 3: Aktywność grupowa - Dylematy etyczne (15 min)

Przykładowe scenariusze

1. Udostępnianie bez pozwolenia

Zabawne zdjęcie znajomego zostało udostępnione w Internecie bez pytania o zgodę. Znajomy czuje się zakłopotany i prosi o usunięcie zdjęcia.

Punkty do dyskusji

- Czy jest to etyczne? Dlaczego lub dlaczego nie?
- Jak możemy zapewnić poszanowanie prywatności innych osób w internecie?
- Co zrobiłbyś inaczej w tej sytuacji?

2. Anonimowe komentarze

Zauważyłeś, że anonimowy użytkownik publikuje obraźliwe komentarze na forum, a inni dołączają do niego z podobnym negatywnym nastawieniem.

Punkty do dyskusji

- Jakie obowiązki mają osoby postronne w tej sytuacji?
- Czy ignorowanie szkodliwych zachowań jest właściwym wyborem? Dlaczego lub dlaczego nie?
- Jak można podjąć konstruktywne działania w takich sytuacjach?

3. Wykorzystywanie czyjejś pracy

Kolega/koleżanka z klasy kopiuje dzieło artysty internetowego i przesyła je jako swój szkolny projekt bez podania autora.

Krok 3: Dylematy etyczne (15 min)

Punkty do dyskusji

- Czy jest to etyczne? Dlaczego prawidłowe uznanie ma znaczenie?
- Jaki wpływ ma takie zachowanie na twórców i artystów?
- Jak możemy promować oryginalność i szacunek dla pracy innych?

4. Dezinformacja

Znajomy udostępnia w Internecie artykuł zawierający fałszywe porady zdrowotne. Nie masz pewności co do jego dokładności, ale szybko się rozprzestrzenia.

Punkty do dyskusji

- Jakie kroki możesz podjąć, aby zweryfikować informacje zawarte w artykule?
- Dlaczego ważne jest, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się dezinformacji?
- Jak możesz zachęcić innych do sprawdzania faktów przed ich udostępnieniem?

5. Żarty online

Grupa uczniów tworzy fałszywe konto w mediach społecznościowych podszywając się pod nauczyciela, udostępniając żarty, które szkodzą jego reputacji.

Punkty do dyskusji

- Jakie są konsekwencje takiego zachowania dla nauczyciela i uczniów?
- Czy jest to etyczne? Dlaczego lub dlaczego nie?
- Jak zachowanie online wpływa na relacje i zaufanie w świecie rzeczywistym?

Krok 3: Dylematy etyczne (15 min)

6. Naruszenie prywatności

Aplikacja zbiera dane użytkowników bez informowania ich o tym i sprzedaje je reklamodawcom. Użytkownicy dowiadują się o tym później w wiadomościach.

Punkty do dyskusji

- Czy jest to etyczne? Jak firmy powinny obchodzić się z danymi użytkowników i prywatnością?
- Dlaczego przejrzystość jest ważna w gromadzeniu danych?
- Jak użytkownicy mogą lepiej chronić swoją prywatność online?

Podział na grupy i refleksja

Po zakończeniu dyskusji poproś każdą grupę o podzielenie się z klasą swoim scenariuszem, kluczowymi punktami i wnioskami. Zakończ grupową refleksją na temat znaczenia etycznego podejmowania decyzji w środowiskach cyfrowych oraz wpływu zachowań online na jednostki i społeczność.

Krok 4: Refleksja i kluczowe wnioski (5 min)

Refleksja grupowa

Pytania do refleksji:

- Czy możesz sobie przypomnieć sytuację, w której widziałeś lub uczestniczyłeś w czymś online, co sprawiło, że zacząłeś się zastanawiać, czy było to właściwe postępowanie?
- W jaki sposób pomysły i umiejętności, o których dziś rozmawialiśmy, mogą zmienić twoje zachowanie online w przyszłości?
- Podnieś rękę, jeśli coś przychodzi ci do głowy i podziel się tym, jak możesz inaczej podejść do podobnych sytuacji w przyszłości.

Kluczowe wnioski:

- **Pomyśl zanim opublikujesz:** Zatrzymaj się i zastanów się, jak twoje słowa, obrazy lub działania mogą wpłynąć na innych. Działania cyfrowe mają konsekwencje w świecie rzeczywistym.
- **Szanuj prywatność:** Zawsze pytaj o zgodę przed udostępnieniem czyichś danych osobowych, zdjęć lub treści.
- **Angażuj się pozytywnie:** Wspieraj życzliwość i inkluzywność. Unikaj szkodliwych zachowań, takich jak cyberprzemoc lub rozpowszechnianie negatywnych treści.
- **Praktykuj cyfrową uczciwość:** Udostępniaj prawdziwe treści, weryfikuj informacje przed ich udostępnieniem i wyrażaj uznanie tam, gdzie jest ono należne.
- **Bądź odpowiedzialny:** Etyczne zachowanie w sieci zaczyna się od ciebie. Dawaj dobry przykład, aby stworzyć bardziej szanującą się i odpowiedzialną społeczność online.

Działania uzupełniające i zadanie domowe

1.Kontrola rzeczywistości w mediach społecznościowych:

Zachęć uczestników do analizowania każdego dnia popularnych postów lub nagłówków i decydowania, czy udostępniane informacje są etyczne, dokładne i pełne szacunku.

2.Wspólne nauczanie i sprawdzanie faktów: Zachęć uczniów do omówienia etyki cyfrowej z rodziną lub przyjaciółmi i sprawdzenia faktów w historii online przy użyciu metod poznanych na zajęciach.

Wskazówki dla nauczycieli:

- **Zarządzanie czasem:** Utrzymuj dyskusje w skupieniu i upewnij się, że wszystkie kroki pozostają na właściwym torze.
- **Zachęcanie do zaangażowania:** Zachęcaj cichszych uczniów do dzielenia się przemyśleniami poprzez pracę w grupach lub parach.
- **Elastyczne podejście:** Przygotuj zarówno narzędzia online, jak i materiały fizyczne dla różnych środowisk edukacyjnych.

QUIZ

1. Dlaczego etyczne zachowanie jest ważne w środowisku cyfrowym?
- A) Aby budować zaufanie i szacunek w społecznościach internetowych
 - B) Aby zdobyć więcej obserwujących
 - C) Aby wypełniać tylko zobowiązania prawne
 - D) Aby dzielić się wszystkim swobodnie
2. Jaka zasada etyczna jest naruszana, gdy udostępniasz osobiste zdjęcie znajomego w mediach społecznościowych bez jego zgody?
- A) Prywatność
 - B) Odpowiedzialność
 - C) Uczciwość
 - D) Empatia
3. Dlaczego promowanie treści sponsorowanych bez ich ujawnienia jest etycznie złe dla influencerów?
- A) Ponieważ narusza prywatność
 - B) Ponieważ wprowadza w błąd obserwujących
 - C) Ponieważ jest to dobra strategia, aby sprzedać więcej produktów
 - D) Ponieważ narusza prawa innych osób

QUIZ

4. Jaki problem etyczny pojawia się, gdy platformy mediów społecznościowych wykorzystują dane użytkowników do celów reklamowych bez informowania ich o tym?

- A) Brak przejrzystości
- B) Brak empatii
- C) Brak szacunku
- D) Nieuczciwość akademicka

5. Jaki jest potencjalny wpływ rozpowszechniania fałszywych informacji w środowisku cyfrowym?

- A) Tworzy tylko zabawną debatę
- B) Wprowadza ludzi w błąd i szkodzi społeczeństwu
- C) Zwiększa zaangażowanie użytkowników
- D) Rozpoczyna dobrą dyskusję

ODPOWIEDZI

Pytanie 1: A

Pytanie 2: A

Pytanie 3: B

Pytanie 4: A

Pytanie 5: B

Narzędzia

Europejskie Obserwatorium Mediów Cyfrowych (EDMO)

Europejskie Obserwatorium Mediów Cyfrowych (EDMO) wspiera współpracę między weryfikatorami faktów, ekspertami ds. umiejętności korzystania z mediów i badaczami w celu zwalczania dezinformacji w Internecie. Współpracuje z organizacjami medialnymi, platformami i praktykami w celu analizowania i zwalczania dezinformacji.

EDMO opiera się na 14 krajowych lub wielonarodowych centrach w 28 krajach UE i EOG, oferując wgląd w lokalne wyzwania związane z mediami cyfrowymi.

edmo.eu

Europejska Grupa Regulatorów Audiowizualnych Usług Medialnych

Centra Bezpieczniejszego Internetu to ośrodki utworzone przez krajowe organy regulacyjne w całej Europie i finansowane przez Komisję Europejską. Centra te prowadzą różne projekty mające na celu ochronę dzieci przed zagrożeniami internetowymi, promowanie umiejętności korzystania z mediów i zapewnianie szkoleń w zakresie bezpieczeństwa online.

erga-online.eu

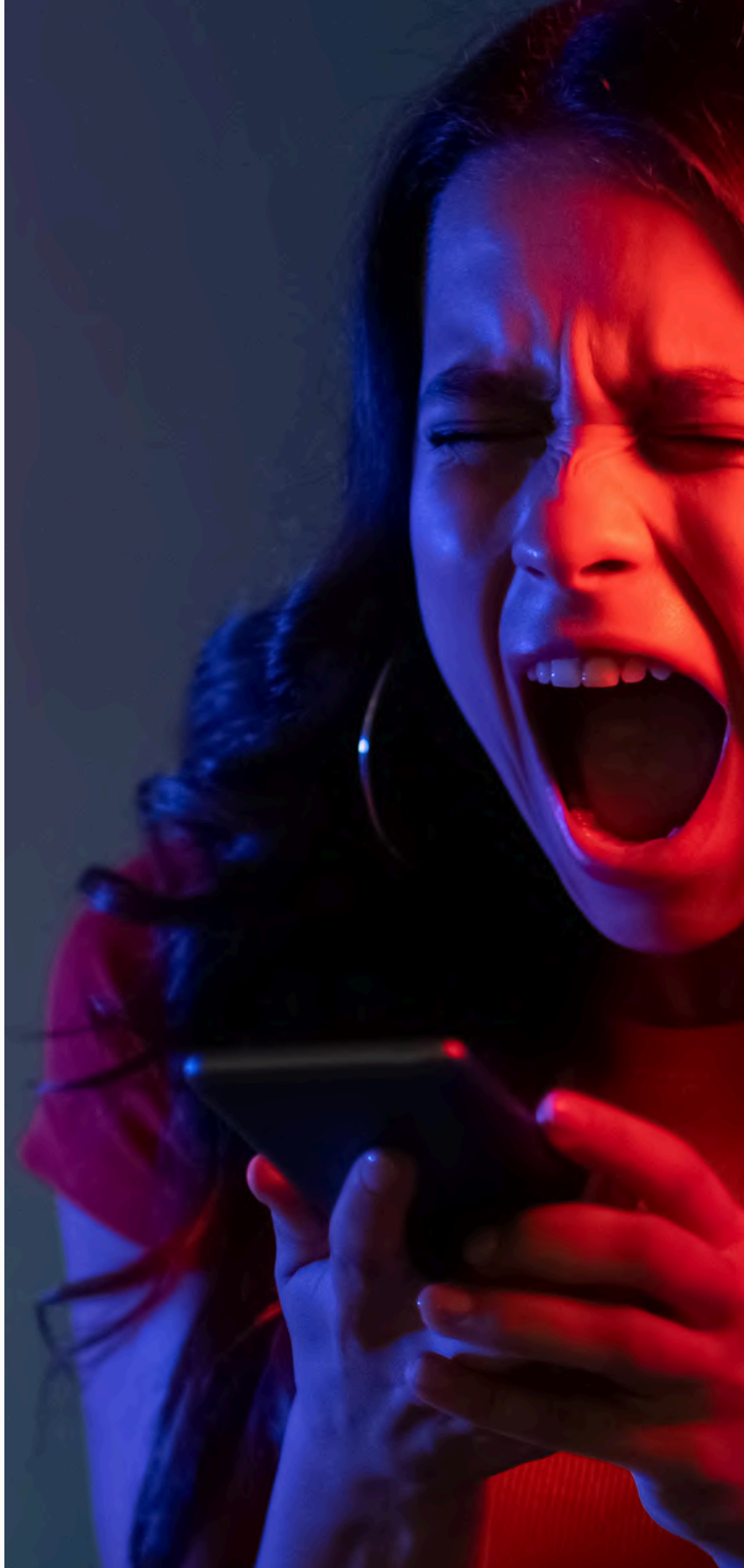
Referencje

- Ankara University. (2024). Understanding online ethics and social media etiquette [Slajdy PowerPoint]. Ankara University Educational Research Center.
- Digital Responsibility and Respect Resources. (n.d.). A guide for youth workers. Pozyskano z <https://www.digitalresponsibility.org>.
- Hungarian Safer Internet Programme. (n.d.). Ethical conduct in online spaces. Pozyskano z <https://www.saferinternet.hu>
- NASK. (n.d.). Digital ethics guide. National Academic and Social Knowledge Initiative. Pozyskano z <https://www.nask.pl>
- Centrum Bezpieczniejszego Internetu w Turcji. (n.d.). Digital ethics and social media behavior guide. Pozyskano z <https://www.saferinternet.org.tr>
- European Digital Media Observatory. (n.d.). About EDMO. Pozyskano z <https://edmo.eu>
- European Regulators Group for Audiovisual Media Services. (n.d.). ERGA's role in audiovisual regulation. Pozyskano z <https://erga-online.eu>

Centrum Wspierania
Edukacji
i Przedsiębiorczości

Co-funded by
the European Union

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.